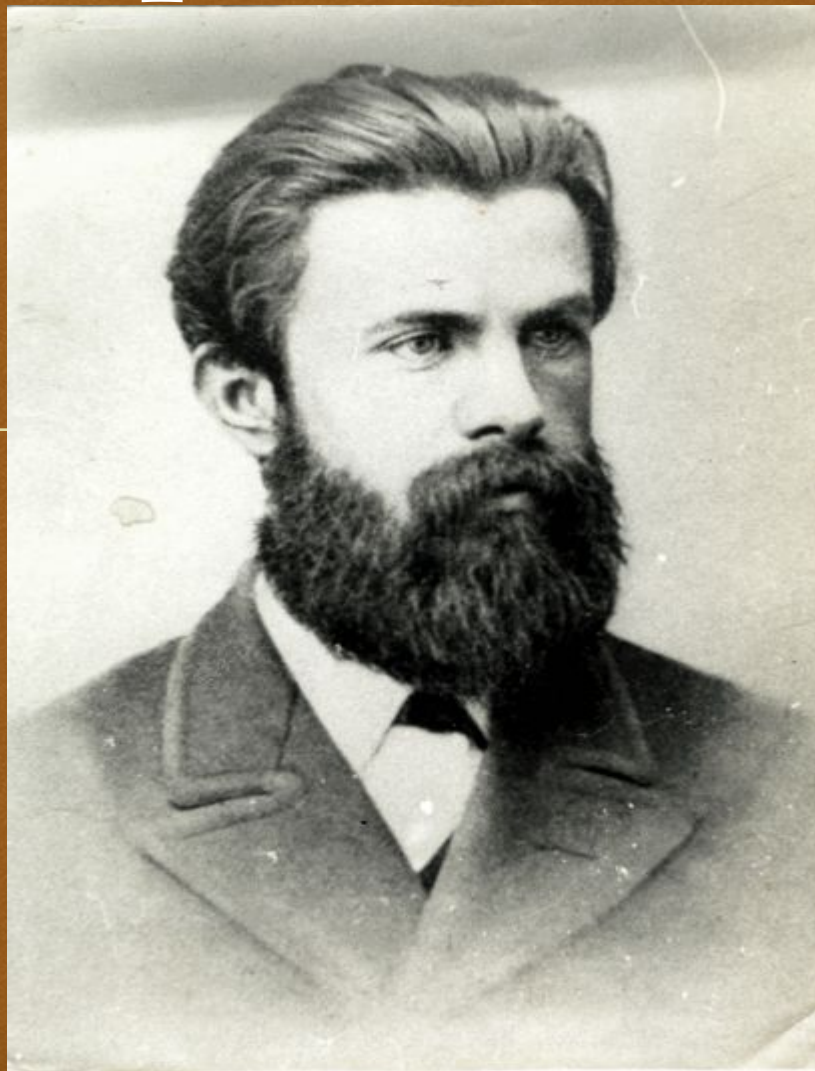

Михайло Драгоманов

Драгоманов, як політичний емігрант

1870 – Київський університет відрядив М. Драгоманова за кордон. Замість запланованих двох років молодий учений пробув там майже три, відвідавши за цей час Берлін, Прагу, Відень, Флоренцію, Гайдельберг, Львів.

Особливе місце в політично-публіцистичній діяльності М. Драгоманова посідала Галичина. Він намагався «розбудити» галицьке громадське життя (так, як він це розумів), піднести рівень суспільної свідомості.

Трирічне закордонне турне М. Драгоманова було надзвичайно плідним для молодого вченого. Він тепер міг критично оглянути й оцінити свої переконання, зіставляючи їх з науковим західноєвропейським досвідом.

Наступ реакції, повторне запровадження утисків проти відроджуваних проявів української культури змусили М. Драгоманова виїхати за кордон і стати політичним емігрантом. Восени 1875 року через Галичину й Угорщину він вирушив до Відня з наміром створити там осередок національної політичної думки, започаткувати випуск української газети.

Збірник «Громада»

Восени 1876 М. Драгоманов створив у Женеві громадсько-політичний збірник «Громада». Було видано 5 томів збірника. Головна тема «Громади» — дати якнайбільше матеріалів для вивчення України і її народу, його духовних починань і прагнення до свободи і рівності серед світової спільноти.

Пам'ятна таблиця на честь Драгоманова в Софії.

З другої половини 1880-х рр. М. Драгоманова запрошували до співпраці ряд провідних видань Галичини.

Драгоманов-народний

поет

У 1878 році на Паризькому літературному конгресі Михайло Драгоманов зачитав доповідь *La littérature oukrainienne proscrire par le gouvernement russe* («Українська література, заборонена російським урядом»), у якій різко засудив Емський указ і виступив на захист української мови та культури. Прочитавши цю доповідь, що вийшла окремою брошурою, Карл Маркс підкреслив у тексті такі слова: «Тарас Шевченко — син народу в повному розумінні цього слова. Більше, аніж хто інший, він заслуговує на титул народного поета».

Кінець життя

1889 — запрошений викладати на кафедрі загальної історії історико-філологічного факультету Софійського університету (Болгарія), де працював до своєї кончини.

«Пригнічений стан духу значною мірою збільшується від усвідомлення печального стану справ в Україні», — свідчила Леся Українка про останні дні свого дядька. Тимчасові поліпшення загального стану сприяли сплескам творчого піднесення, але несподівана смерть від розриву аорти обірвала життя вченого і громадського діяча.

Похований у Софії.

Кінець

Дякую за увагу